

بررسی چالش‌های تجارت خارجی و مرزی در میز تجاری اوراسیا در تبریز

میز تجاری اوراسیا با حضور نمایندگان بخش خصوصی و مدیران دستگاه‌های اجرایی در اتاق بازرگانی تبریز برگزار شد و در آن، مجموعه‌ای از مسائل و موانع فعالان اقتصادی در تعامل با کشورهای این حوزه بر اساس پرسشنامه‌های گردآوری شده از شرکت‌های عضو بررسی شد. در این نشست همچنین برخی از نمایندگان شرکت‌ها به بیان مستقیم تجربیات و مشکلات خود در حوزه تجارت خارجی پرداختند.

به گزارش روابط عمومی اتاق بازرگانی تبریز، سهند شهبازی، مسئول میزهای تجاری اتاق بازرگانی تبریز، با اشاره به بررسی‌های انجام شده در میان شرکت‌های فعال در حوزه تجارت با کشورهای روسیه، ارمنستان، قزاقستان، قرقیزستان و بلاروس گفت: از مجموع ۱۰۷ شرکت فعال، ۷۹ شرکت به پرسش‌ها پاسخ داده‌اند که نشان دهنده مشارکت حدود ۸۰ درصدی است.

وی افزود: بر اساس این گزارش در حوزه حمل و نقل بین‌المللی نیز مشکلاتی مانند ویزای رانندگان، محدودیت‌های تردد، و اختلال در همکاری‌های مرزی موجب کندی فعالیت تجاری شده است. همچنین موضوعاتی مانند بسته شدن حساب‌ها، مشکلات نقل و انتقال مالی و اختلالات بانکی از دیگر موانع جدی فعالان اقتصادی است. شهبازی ادامه داد: بر اساس این بررسی، حدود ۴۳ درصد از شرکت‌ها با وجود مشکلات همچنان به فعالیت خود ادامه می‌دهند، حدود ۳۸ درصد فعالیتشان متوقف یا ارتباطشان قطع شده و حدود ۱۹ درصد نیز بدون مشکل در حال فعالیت هستند.

مسئول میزهای تجاری اتاق تبریز مهم‌ترین مشکلات فعالان اقتصادی را این‌گونه تشریح کرد: افزایش قیمت و کمبود مواد اولیه با سهم حدود ۳۰ درصد، مشکلات نقل و انتقال پول، محدودیت ثبت سفارش، نوسان ارز، و اختلالات زیرساختی مانند اینترنت از جمله چالش‌های اصلی هستند.

وی همچنین به مشکلات حمل و نقل از جمله کمبود واگن، محدودیت‌های صادراتی و دشواری‌های تخصیص ارز اشاره کرد و گفت: این عوامل باعث شده بخشی از شرکت‌ها از چرخه تجارت خارج شوند یا فعالیت خود را محدود کنند.

شهبازی تأکید کرد: بخش قابل توجهی از مشکلات مطرح شده قابل حل در سطح سیاست‌گذاری و هماهنگی بین دستگاهی است و با اصلاح فرآیندها و تسهیل مقررات، می‌توان روند تجارت با کشورهای هدف را به شکل محسوسی بهبود داد.

دبیر میزهای تجاری اتاق بازرگانی تبریز، با اشاره به بررسی‌های انجام شده در حوزه مسیرهای جایگزین صادراتی اظهار کرد: در حال حاضر در حال ارزیابی مسیرهای جدید برای تسهیل صادرات و واردات هستیم تا بخشی از مشکلات ناشی از مسیرهای سنتی و محدودیت‌های موجود کاهش یابد.

وی افزود: در این چارچوب، مسیرهای دریایی و لجستیکی از طریق بنادر منطقه‌ای از جمله بنادر نزدیک به ایران و کشورهای همسایه مانند گرجستان و ترکیه، همچنین ظرفیت‌های بندری در شمال کشور از جمله بندر امیرآباد و بندر انزلی در حال بررسی است.

وی تأکید کرد: هدف از این بررسی‌ها، ایجاد مسیرهای عملیاتی و پایدار برای توسعه صادرات و کاهش وابستگی به مسیرهای محدود فعلی است و امیدواریم با جمع‌بندی نهایی، این طرح‌ها در سطح عملیاتی اجرایی شود.

هیچ زیرساختی در مرز نوردوز نداریم

علی اصغر عباس زاده، ناظر کل گمرکات آذربایجان شرقی، با انتقاد از وضعیت زیرساخت‌ها و بلا تکلیفی برخی پروژه‌های لجستیکی و مرزی گفت: نبود تصمیم‌گیری شفاف در حوزه زیرساخت‌های تجاری، مشکلات جدی برای فعالان اقتصادی و شرکت‌های حمل و نقل ایجاد کرده است.

وی با اشاره به ضرورت ساماندهی فرآیندهای مرزی و لجستیکی اظهار کرد: سال‌هاست موضوع توسعه زیرساخت‌ها و مدیریت مرزها مطرح می‌شود، اما در عمل پیشرفت قابل توجهی حاصل نشده و همین موضوع موجب افزایش هزینه‌ها، اتلاف زمان و کاهش بهره‌وری در زنجیره تجارت شده است.

عباس زاده افزود: فعالان اقتصادی ناچار هستند برای انجام عملیات حمل و نقل و صادرات، زمان و هزینه‌های اضافی را متحمل شوند، در حالی که این وضعیت به هیچ‌گونه عنوان قابل قبول نیست و نیازمند تصمیم‌گیری فوری و عملیاتی است.

وی تأکید کرد: شرکت‌های سرمایه‌گذار و فعالان بخش خصوصی آمادگی دارند در پروژه‌های مرزی و پایانه‌های صادراتی مشارکت کنند، اما لازم است تکلیف واگذاری‌ها، مدیریت و نحوه بهره‌برداری به صورت شفاف مشخص شود.

ناظر گمرکات آذربایجان شرقی با اشاره به ظرفیت‌های منطقه گفت: زیرساخت‌های مرزی و پایانه‌های لجستیکی باید با مشارکت بخش خصوصی توسعه یابد تا از ظرفیت‌های اقتصادی استان به شکل مطلوب استفاده شود.

وی در پایان خواستار برگزاری نشست‌های تخصصی و تصمیم‌گیری نهایی برای تعیین وضعیت پروژه‌های مرزی شد و تأکید کرد: ادامه وضعیت فعلی موجب تداوم بلا تکلیفی سرمایه‌گذاران و کاهش بهره‌وری در تجارت خارجی خواهد شد.

لزوم توجه ویژه به مرز نوردوز و منطقه آزاد ارس

علیرضا نظیف، دبیر میز تجاری ارمنستان، با تأکید بر اهمیت منطقه قفقاز و اوراسیا گفت: مرزهای شمال غرب کشور، به ویژه مسیرهای ارتباطی با ارمنستان و قفقاز، نقش راهبردی در اتصال ایران به بازارهای منطقه‌ای و اروپایی دارند و باید به عنوان یک نقطه کانونی تجارت مورد توجه جدی قرار گیرند.

وی با اشاره به غفلت از ظرفیت‌های همکاری اوراسیا در سال‌های گذشته اظهار کرد: پیشنهادهای مرتبط با توسعه همکاری‌های اقتصادی با اتحادیه اوراسیا از سال‌های گذشته مطرح شده اما به طور کامل جدی گرفته نشده است، در حالی که امروز اهمیت این بازار بیش از گذشته آشکار شده است.

نظیف افزود: برای تثبیت جایگاه ایران در زنجیره تجارت منطقه‌ای، برگزاری کنفرانس بین‌المللی همکاری ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا با محوریت تبریز و منطقه آزاد ارس ضروری است. به گفته او، این رویداد می‌تواند با حضور کشورهای عضو و سفرای مقیم، نقش مهمی در معرفی ظرفیت‌های اقتصادی شمال غرب کشور ایفا کند.

وی با اشاره به اهمیت کریدورهای ترانزیتی گفت: کریدور شمال-جنوب و شاخه‌های مرتبط با آن از طریق ایران، ارمنستان و گرجستان ظرفیت تبدیل شدن به یک مسیر ترکیبی حمل و نقل جاده‌ای و ریلی را دارند که می‌تواند ایران را به بازار اروپا متصل کند.

دبیر میز تجاری ارمنستان همچنین بر ضرورت تسریع در اجرای پروژه های زیرساختی از جمله پایانه های مرزی، پل های ارتباطی و کریدور ارس تأکید کرد و گفت: سرعت اجرای این پروژه ها باید با تحولات منطقه همخوانی داشته باشد، در غیر این صورت فرصت های تجاری از دست خواهد رفت. نظیف در پایان خواستار تشکیل کارگروه ویژه توسعه کریدورهای مرزی به ریاست استاندار آذربایجان شرقی شد و تأکید کرد: هماهنگی میان دستگاه های اجرایی، گمرک، منطقه آزاد ارس و بخش خصوصی برای بهره برداری از این ظرفیت های راهبردی ضروری است.

حذف بروکراسی برای واردات کالاهای اساسی در منطقه آزاد ارس

ابراهیم جلیلی، معاون توسعه اقتصادی و سرمایه گذاری سازمان منطقه آزاد ارس، با تأکید بر نقش مناطق آزاد در تسهیل تجارت گفت: با همکاری دستگاه های اجرایی استان و گمرک، روند فعالیت فعالان اقتصادی در منطقه آزاد ارس با هدف روان سازی و کاهش بروکراسی اداری در حال تسهیل است. وی با اشاره به موقعیت ژئوپلیتیکی منطقه آزاد ارس اظهار کرد: این منطقه به دلیل قرار گرفتن در مسیر دو مرز مهم، ظرفیت تبدیل شدن به یکی از محورهای اصلی تجارت با اوراسیا و بازارهای منطقه ای را دارد و می تواند نقش مهمی در تأمین کالاهای اساسی و مواد اولیه تولید ایفا کند. جلیلی با بیان اینکه برای واردات کالاهای اساسی در منطقه آزاد ارس بسیاری از تشریفات اداری حذف شده است، افزود: در این حوزه نیازی به ثبت سفارش و برخی بروکراسی های مرسوم وجود ندارد و واردات با حداقل تشریفات و با هدف تأمین سریع نیاز بازار انجام می شود. به گفته وی، فرآیندهای گمرکی نیز به صورت هم زمان و موازی در حال انجام است تا زمان ترخیص کالا کاهش یابد.

معاون توسعه اقتصادی سازمان منطقه آزاد ارس همچنین از کاهش هزینه های واردات در این منطقه خبر داد و گفت: با اعمال برخی معافیت ها و کاهش تعرفه ها، امکان واردات کالاهای اساسی و مواد اولیه با هزینه کمتر فراهم شده و این موضوع می تواند به کنترل قیمت تمام شده کالا در استان کمک کند. وی در بخش دیگری از سخنان خود به امکان واردات مواد اولیه تولید اشاره کرد و افزود: واحدهای تولیدی می توانند با استفاده از ظرفیت های منطقه آزاد، مواد اولیه مورد نیاز خود را با شرایط ساده تر و سرعت بیشتر تأمین کنند و این روند در چارچوب هماهنگی کامل با نهادهای نظارتی و اجرایی انجام می شود. جلیلی همچنین از تعریف رویه ی صادرات مجدد در منطقه آزاد ارس خبر داد و گفت: این رویه جدید امکان واردات، پردازش و صادرات مجدد کالا را با حداقل هزینه و در چارچوب تعهدات ارزی تسهیل کرده است و می تواند به افزایش رقابت پذیری فعالان اقتصادی کمک کند. وی در ادامه با اشاره به ضرورت مشارکت بخش خصوصی در تصمیم گیری های اقتصادی تأکید کرد: در کمیسیون های مشترک و کارگروه های اقتصادی مرتبط با ایران و کشورهای همسایه، لازم است نمایندگان بخش خصوصی و اتاق بازرگانی نیز حضور فعال داشته باشند تا تصمیمات با واقعیت های میدانی هماهنگ تر باشد. معاون توسعه اقتصادی منطقه آزاد ارس با تأکید بر اهمیت رفع موانع لجستیکی و مرزی گفت: بهبود زیرساخت ها، تسهیل تردد کامیون ها و افزایش هماهنگی میان دستگاه ها از ضرورت های اصلی توسعه تجارت در مرزهای استان است و باید با نگاه عملیاتی و نه شعاری دنبال شود.